

INHOUD:

1. Voorwoord
2. Wereldoorlog1 en Wereldoorlog2 en de Familie Hensbergen
3. De Plaatsnaamkunde van Groot-Zoersel
- 4 . Info Museum en Documentatiecentrum en copyright

Opgericht in 1977 Weetjes en Ditjes en Datjes - nr.14

1. Voorwoord.

Beste leden en weetjes-lezers,

Ondertussen is het nieuwe jaar al goed opgeschoten en voelen en zien we aan van alles en nog wat dat de lente zich aandient. Donkere winterdagen, vorst, sneeuw en veel, heel veel regen maken plaats voor jong groen uitschot en al wat zonneschijn. Wanneer Lichtmis en Salfen Kermis voorbij is en men begint over carnaval en “het gansrijden” te praten, betekent dit dat het ook voor onze Heemkundige Kring hoog tijd is om in actie te schieten.

Vandaar deze Weetjes 14!

Aan de smidse hebben we de voorbije maanden enkel de dakgoten opgehangen. Ook hier tijd om er terug in te vliegen. Er zijn al verschillende werkdagen ingepland. We beginnen spoedig met het binnendak af te werken met platen en de elektriciteit te voorzien. Ook de technische ploeg van de gemeente, Koen en René, komt vanuit het heemhuisje een leiding leggen naar de smidse en ook een zekeringskast plaatsen, zodat wij met het bestuur de verlichting en stopcontacten kunnen plaatsen.

Een grote prioriteit is natuurlijk het metsen van de schouw en het smisvuur. Dit is nog een hele klus. Ik hoop hiervoor terug beroep te kunnen doen op Guy Rombouts, die ons reeds enorm geholpen heeft met het gebouw op zich. Ook helpers van buiten het bestuur zijn hier van harte welkom.

Er zijn natuurlijk nog tal van andere werkzaamheden, zoals de vloer leggen, de binnenwanden bezetten, ramen en deuren plaatsen, voegen, boordstenen plaatsen, enz. Pas dan kunnen we beginnen denken aan de inrichting en het overbrengen van alle materialen vanuit het magazijn op het Zonneputteke. De bestuursploeg zal de volgende maanden weten wat gedaan.

Bovendien is het nodig dat we de grote zaal in het museum terug vrij maken van bouwmaterialen, want reeds in maart zijn er bezoeken gepland. Dus het moet vooruitgaan.

Ondertussen gaat natuurlijk ook het dagdagelijkse kringleven zijn gewone gang. De inventarisatie van doodsprentjes en rouwbrieven, het inventariseren van boeken en tijdschriften als ook de mail-administratie, dat alles neemt veel tijd in beslag. De laatste maanden krijgen we op donderdagavond meer en meer mensen op bezoek die allerhande informatie komen vragen of opzoeken.

Zin om mee te werken? Kom gerust eens langs voor een babbeltje.

Veel leesgenot in deze weetjes 14.

Jan Denissen, Voorzitter Heemkundige Kring Zoersel vzw

2. Wereldoorlog 1 en 2 en de Familie Hensbergen.

Inleiding

In talrijke gesprekken met Jef Hensbergen uit Westmalle kwam steeds het familieverleden ter sprake en de impact die beide Wereldoorlogen op de familie Hensbergen had.

Bovendien had Jef een grote documentatie bijgehouden, waarin de soms schrijnende belevenissen visueel te lezen waren.

De verhalen, de foto's en de documenten vormen een belangrijke getuigenis en mogen ook buiten de familie onder de aandacht gebracht worden.

We beginnen met Wereldoorlog 1 en de militaire dienst van Frans Hensbergen, zijn gedwongen verblijf in Nederland en de nasleep daarvan.

Zijn jongste broer Peer was in militaire dienst tijdens Wereldoorlog 2. Hij bracht een directe verslaggeving over de gebeurtenissen die hem en zijn echtgenote voor de rest van hun leven tekenden.

Frans Hensbergen en Wereldoorlog 1

Frans Hensbergen. werd geboren te Schilde op 23 januari 1891 en overleed op 23 augustus 1919 te Sint-Antonius.

Frans Hensbergen (midden) tijdens militaire dienst 1914-1918.

Hij werd in 1911 opgeroepen om in het leger als soldaat 2e klasse te dienen bij het regiment T A. G. Artillerie Versterkte Plaats te Antwerpen. Op 1 augustus 1914 was hij ondergebracht bij de 1e batterij Régiment d'Artillerie de Place (Stabroek).

Hoe kwam Frans Hensbergen in Nederland terecht?

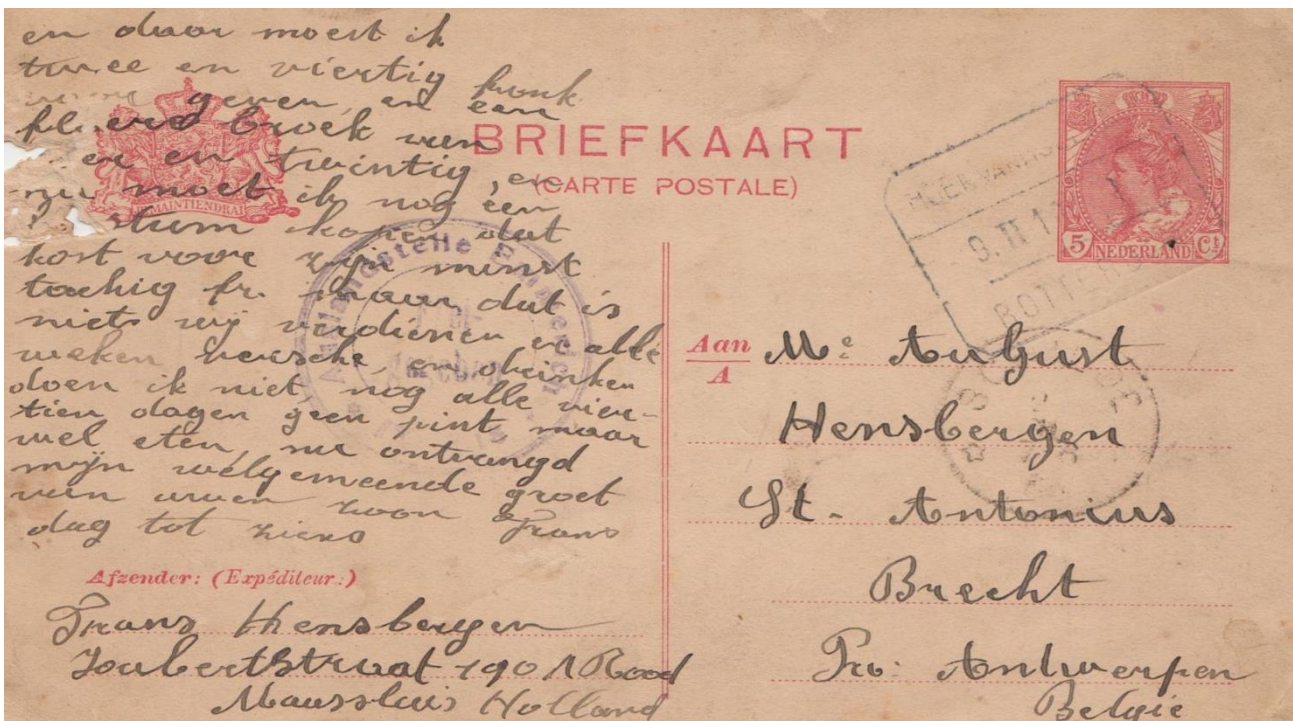
Toen de Duitsers in augustus 1914 ons land binnenvielen, richtten ze zich eerst op Luik. Met hun zwaar geschut rukten de Duitsers snel op. Na de verwoesting van het Fort van Loncin en de inname van de linie rond Luik richtten ze zich op 4 september westwaarts op de as Walem-

Breendonk. Op 22 september werd de aanval op de verdediging rond Antwerpen vernieuwd, maar nu op Walem-Lier met de bedoeling de fortengordel te doorbreken. Daarbij kwam ook Duffel onder vuur te liggen wat tot gevolg had dat de psychiatrische inrichting daar dringend moest ontruimd worden. Via het kasteel van Hoogstraten konden ze zich in 1923-24 definitief vestigen in Sint-Antonius, wat dan weer uitmondde in de groei en de bloei van de psychiatrische inrichting en het ziekenhuis.

Een na een werden de forten en de schansen ingenomen, waardoor de stelling van Antwerpen onhoudbaar werd. Op 9 oktober geeft het Belgische leger de rechteroever van de Schelde op, maar eerst werden de forten Schoten, Brasschaat, Merksem, Kapellen en Lillo door eigen troepen opgeblazen, zodat de Duitsers daar geen gebruik van konden maken. Op 10 oktober geeft het leger ook de linkeroever op en trekt zich terug op de IJzer. Als op 10 oktober de vestingstad Antwerpen viel, gingen naast ongeveer één miljoen burgers ook de ruim 40.000 daar verblijvende Belgische soldaten op de vlucht. Er was geen mogelijkheid voor de soldaten om doorheen het door Duitsers bezet gebied de troepen aan de IJzer te vervoeren. Ze vluchtten dus naar het neutrale Nederland om aan

Belgische soldaten met Frans Hensbergen tijdens hun verblijf in Nederland 1914-1918.

Maassluis den 7-2-1914

Beerbeminde ouders
 Broeders en zusters

met deze gelegenheid kom
 ik u te laten weten dat ik
 u pretiet met veel plezier
 ontvang en heb, en waar ik
 zien dat u er nog goed op
 staat, nu gekund niet ge-
 loven hoe content ik ben,
 van u alle zoo eens te zien,
 nu en kennen doen ik nu nog
 alle goed, dat ik maar kon zoo
 ik voor allenmaal wat op sturen
 voor Pierre en voor Gloor wat
 spelgoed op sturen en voor Abria
 wat anders, en die andere drie
 garten rouwden mirrepien wel
 sigaretten willen hebben maar dat
 kan niet en voor ons Laura
 daar zal ik later wel een kaal
 voor koppen, en wat ik voor
 vader en moeder hoop dat ze
 u later wel zien, ga als wij hier
 altijd geweest hadden kon ik een
 schoon paarde kopen, maar nu is
 allens duur want ik heb over acht
 dagen nog een paar schoenen gekocht

gevangenschap te ontkomen. Conform de
 Vredesconferentie van Den Haag van 18 oktober
 1907 moest Nederland als neutrale natie alle
 oorlogvoerende militairen ontwapenen en
 interneren.

Frans Hensbergen was één van hen. Hij werd op
 10 oktober 1914 geïnterneerd te Assen, daarna in
 kamp Oldebroek en Harderwijk. Het verblijf in
 overbevolkte barakken en vaak in onhygiënische
 omstandigheden betekende voor velen een
 aanslag op hun gezondheid.

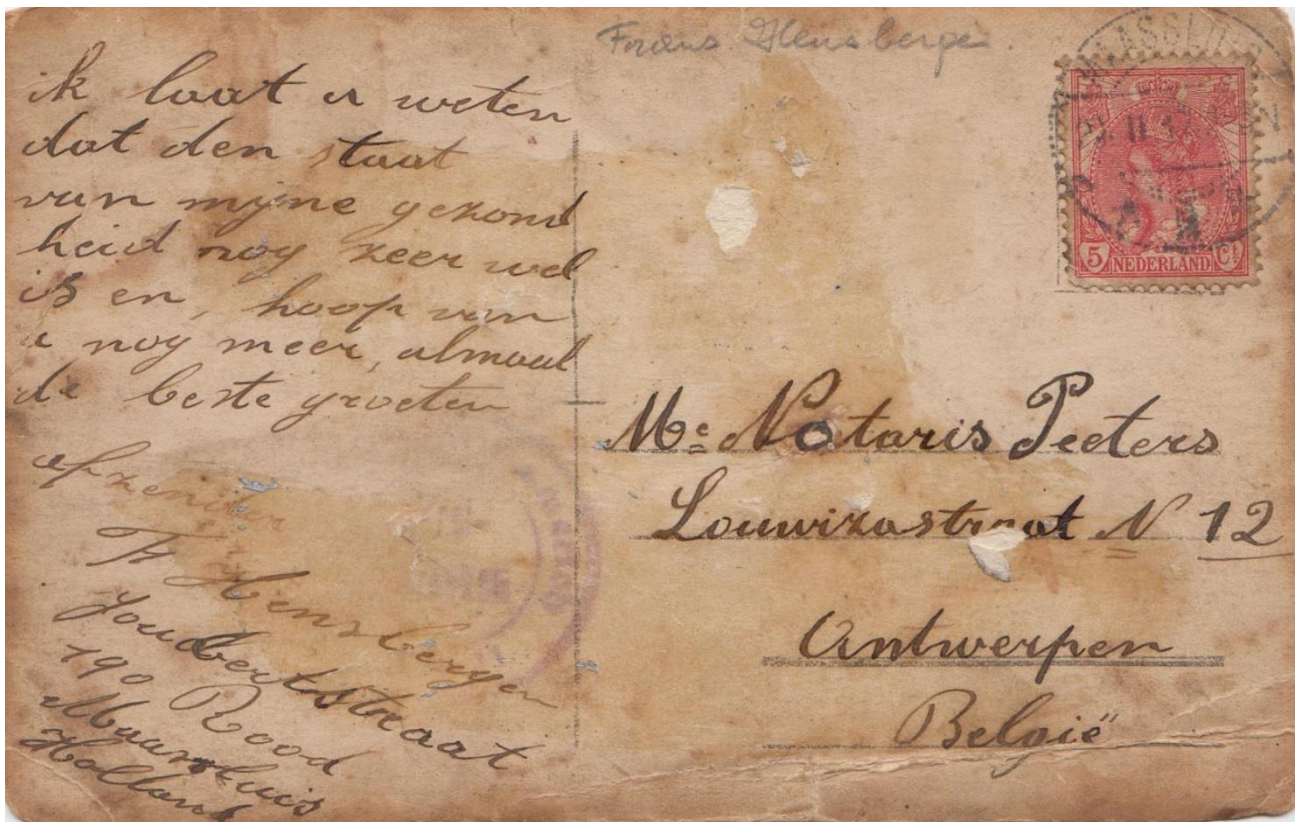
Wanneer na de wapenstilstand en het einde van
 WO1 op 11/11/1918 de militairen uit Nederland
 gerepatriëerd werden, dienden ze zich terug aan te
 melden bij het leger. Op 7 december 1918
 vervoegde Frans Hensbergen het Belgische leger
 bij de 11de Brigade te Beverlo.

Terugkeer naar Sint-Antonius
 Zijn gezondheid was zwaar aangetast. Hij keerde
 terug naar Sint-Antonius, waar hij op 23 augustus
 1919 overleed. De doodsoorzaak werd
 toegeschreven aan uitputting, de legerleiding
 vermoedde Spaanse griep, maar in feite was hij
 overleden aan tering (tuberculose). Dat had grote
 gevolgen voor zijn familieleden.

Frans was dan niet gesneuveld aan het front, toch
 werd hij evenzeer als militair oorlogsslachtoffer
 beschouwd. Wanneer de gemeente Brecht in 1924
 als hulde aan de militaire slachtoffers straatnamen
 benoemde, kreeg Frans Hensbergen ook een
 straatnaam (de andere zijn: Alfons Butsstraat,
 Emiel Vermeulenstraat, Karel Uytroevenlaan,
 Raymond Delbekerstraat).

Briefkaart van Frans Hensbergen vanuit Maassluis gericht aan de familie.

Postkaart van Frans Hensbergen op adres van notaris Peeters die eifenaar was van Kapellenhof.

Gevolgen voor het gezin Hensbergen

Het gezin Hensbergen woonde op de pachthoeve van Kapellenhof (zie verder).

Foto rechts: Frans Hensbergen na terugkeer uit Nederland in 1918. →

Waarschijnlijk had Frans 'open tuberculose', een zeer besmettelijke aandoening. Het aangetaste longweefsel bevat daarbij bacteriën die in de lucht kunnen verspreid worden. Vooral door krachtig hoesten en niezen verspreiden zich de bacteriën. Als dan veel mensen langere tijd in kleine ruimten samenleven is de kans op besmetting erg groot. Een geneesmiddel bestond toen nog niet. Dit verklaart de opkomst van de talrijke sanatoria. Penicilline werd pas in 1928 ontdekt en het gebruik daarvan en van antibiotica kwam pas een aantal jaren later op gang.

De ouders van Frans, hij was de oudste, woonden samen met acht kinderen. Ze verbleven in betrekkelijk kleine ruimten samen en zoals elders werd aan hygiëne minder aandacht besteed.

Het noodlot sloeg hard toe in het gezin. Tussen 1919 en 1931 zijn vader, broers en zusters gestorven.

†

TER ZALIGER GEDACHTENIS
VAN
PETRUS FRANCISCUS HENSBERGEN
SOLDAAT BIJ HET REGIMENT ARTILERIE

geboren te Schilde, den 23 Januari 1891 en overleden te St Antonius (Brecht) na eene langdurige en pijnlijke ziekte, den 23 Augustus 1919.

VOORZIEN VAN DE H. H. SACRAMENTEN.

Zij leefden gelukkig.. toen d'oorlog kwam storen zoo plots en wreedaardig, hun huislijke kring dan heeft hij den laide zijn trouwe gezwoeren en allen tot weerziens gekust.

Na vier jaren zuchten en lijden.
Aan land en aan koning nog immer getrouw
Was eindelijk den stond aangebroken
Dat ik weer vereend met U allen mocht zijn

Pas thuis in ouderlijke woning
Vereend met broeders en zusters
Of een vreeslijke ziekte wierp mij te bed
Waarvan ik moest sterven, dit was de wil van God

Ja Ouders, voor u was mijn laatste gedachte
Dan heb ik mijn ziele gegeven aan God
Ik zal in den hemel u allen verwachten
En bidden voor U om troost in uw lot.

R. I. P.

Drukk. G. Janssens, Schilde nabij de Ploeg

Frans Hensbergen.

Heilig Hart van Jezus, zaligheid van die in U hopen, Heilig Hart van Jezus, hoop van die in U sterven, ontferm U onzer.

†

BID VOOR DE ZIEL VAN ZALIGER MIJNHEER
Joannes Franciscus SPELTINCKX
weduenaar van
Mevrouw Louisa HENSBERGEN en van
Mevrouw Maria HENSBERGEN

geboren te Westmalle, op 16 Januari 1896, en te Wyneghem godvruchtig overleden, op 5 Maart 1936.

Voorzien van de Laatste H. H. Sacramenten.

Zalig de man die de beproeving verdraagt, want na de beproeving onderstaan te hebben, zal hij de kroon des levens ontvangen, die God beloofd heeft aan die Hem liefhebben.

Het lijden van deze wereld kan van geenen tel zijn bij de toekomstige heerlijkheid die zich eens in ons zal veropenbaren.

Uw vader verlaat U. Hij verlaat deze wereld, waar hij geleden heeft. Vergeet hem niet in uwe gebeden... Ik heb U allen zeer liefgehad. Blijft vereenigd onder elkander, dient God getrouw, en leeft zoo dat gij den dood nooit behoeft te vreezen, op welk oogenblik hij U verrasse.

Vaarwel, duurzame moeder en geliefde kinderen, eens vinden wij elkander terug in den hemel, waar geen scheiden meer mogelijk zal zijn.

Genadige Heer Jezus, geef hem de eeuwige rust.
7 jaren en 7 quadr. afl.

R. I. P.

K. Peeraer, aann. v. begraf., Wyneghem, Tel. 83

Joannes Speltinckx, echtgenoot van de twee zussen van Frans.

Alleen de moeder en de twee jongsten van het gezin, Florent en Petrus Jan, konden overleven. Ook twee kinderen van de intussen gehuwde zusters stierven op zeer jonge leeftijd. Officieel werd er geen diagnose vastgesteld. Dat er zoveel gezinsleden op korte tijd overleden doet een infectie binnen het gezin vermoeden. En dat de verzwakte en zieke Frans Hensbergen de infectie binnen het gezin heeft gebracht, werd ook niet officieel vastgesteld., maar de feiten wijzen duidelijk in die richting.

Wij moeten ons aan Gods wil onderwerpen, hoe bitter het ons ook valle, omdat Hij oneindig wijs en vol liefde is. H. Basilus.

†

BID VOOR DE ZIEL VAN ZALIGER MIJNHEER
Petrus Josephus Hensbergen
ECHTGENOOT VAN MEVROUW
Antonia Maria Van Looveren
geboren te Schilde, op 20 October 1893 en na eene langdurige ziekte, godvruchtig overleden te Halle, op 23 October 1930

Voorzien van de H. H. Sacramenten

Mijne hulpeloze kwaal aanveerde geene genezing Heer! Ik heb groote pijnen geleden in mijn lichaam, ellendige dagen en droeve nachten heb ik geteld... Maar om Uwentwille heb ik ze geduldig verdragen. II. Mach. 6. v. 30 - Job. 7 v. 2.

Mijne kinderen, vrees God, onderhoudt zijne geboden, dit is toch alles wat den mensch te verichten heeft. Eccl. 12.

Duurbare echtgenoot, meer dacht ik aan U dan aan mij zelve bij deze bittere scheiding. Doch wees niet ontroostbaar zoals zij die geen hoop hebben; God slaat niet of Hij weet te zalven; ik zal voor U bidden in den hemel.

Mijn Jezus, barmhartigheid! (100 d. afl.)
Zoet Hart van Maria, wees mijn heil. (300 d. afl.)

R. I. P.

Jos. VERHEYEN, drukwerken, St. Antonius.

Petrus Jozef Hensbergen, grootvader van Jef Hensbergen.

Het lijden en de ziekte met geduld doorstaan, volmaken de kroon, welke God ons bereidt in den Hemel. H. Alph.

†

Ter Zaliger Gedachtenis
VAN
Ludovica Francisca Maria HENSBERGEN
echtgenoot van
FRANCISCUS SPELTINCKX
geboren te St-Antonius (Brecht) op 14 November 1905 en aldaar overleden, op 25 Februari 1928

VOORZIEN VAN DE H. H. SACRAMENTEN

Heer! Gij hebt haar die ons zoo duurbaar was weggerukt; zij die ons geluk uitmaakte is op een oogenblik verdwenen, als een wolk door den wind uiteen gedreven. Job. xxx, 15.

Korten tijd heeft zij geleefd, maar den loop van een lang leven heeft zij vervuld; hare ziel was Gode aangenomen en hiervoor heeft Hij zich gehaast, haar uit het midden der boozten te rukken. Boek der Wijsn. iv.

De dood is verkieslijk boven een leven vol bitterheid en de eeuwige rust boven eene eindeloze kwijning. Eccl. XXX 17.

Bemide echtgenoot, uw hart is nu wel bedroefd, maar gij zult mij wederzien en alsdan zal uw hart zich verblijden. Jofs 16.

Herinhertige Jezus, geef haar de eeuwige rust (7 jaars en 7 quadr. afl.)

R. I. P.

Ludovica Hensbergen, zus van Frans.

D O M.

Gelijk het d-n Heer behaagde, zoo is het gebeurd; de naam des Heeren zij gezegend Ps I 21

†

Ter Zalige Gedachtenis
VAN
JOANNA LUDOVICA HENSBERGEN
echtgenoot van
JOANNES FRANCISCUS SPELTINCKX
geboren te St-Antonius (Brecht) op 5 Maart 1896 en aldaar overleden op 13 Juli 1924

Bediend van de H. H. Sacramenten.

Zijgat zich geheel en gansch over aan den Wil van God. Met een engelachtig geduld heeft zij de smarten van een langdurende ziekte verdragen, gestert door deze woorden uit het psalmboek die in trouwen zaaien, zullen in vreugde maaien. Ps 125.

Zeer geliefde Echtgenoot, duurzame Ouders, ik dank U voor de christelijke opvoeding die gij mij gegeven hebt en voor de liefdevolle zorgen waardoor ge mijn ziekbed hebt verlicht en gij mijne geliefde kinderen, broeders en zusters weest mij in uwe gebeden indachtig, bemiddt uwen vader al de dagen zijns levens, en leeft zoo dat wij eens allen vereend zullen zijn in den Hemel.

Zalig zijn die zich onder Maria's bescherming stellen, want zij zullen niets te vreezen hebben in de uur der dood. H. Ephrem

Zoet Heer van Jezus, maak dat ik U meer er meer bemine.

R. I. P.

DRUK. G. JANSSENS, SCHILDE.

Joanna Hensbergen, zus Van Frans.

De moeder met haar twee overgebleven kinderen kon de hoeve op Kapellenhof niet langer bewerken en is dan verhuisd, eerst naar de Kapellei 88 in Sint-Antonius en later naar Halle Dorp 39.

Jozef Speltinckx, zoon van zus van Frans.

August Speltinckx, zoon van zus van Frans.

August Hensbergen, met paard voor Kapellenhof.

Familie Hensbergen zonder Frans – 1914-1918

We geven hier nog de lijst van de overlijdens in die zwarte periode.

Vader Augustinus Hensbergen, geboren 02-12-1869, overleden 26-10-1925

Petrus Franciscus, geboren 23-01-1891, overleden 23-08-1919

Pieter Jozef, geboren 20-10-1893, overleden 23-10-1930

Joanna Ludovica, geboren -05-03-1896, overleden 13-07-1924

Jozef Alfons, geboren 06-03-1900, overleden 03-01-1931

Jan Eduard, geboren 22-02-1903, overleden 26-03-1927

Ludovica Francisca Maria, geboren 14-11-1905, overleden 25-02-1928

August Emiel Speltinckx, geboren 26-01-1919, overleden 25-06-1922

Jozef Emiel Speltinckx, geboren 18-04-1923, overleden 14-12-1926

Hier volgt een tekst uit het Parochieblad van Sint-Antonius van 10 oktober 2001 over de straatnamen van militaire oorlogsslachtoffers.

BIJDRAGEN TOT DE GESCHIEDENIS VAN DE KERK EN DE PAROCHIE VAN SINT-ANTONIUS

Aflevering 41

Het verlies van mensenlevens bij oorlog, vooral dat van jonge mensen is steeds te betreuren. Hier in onze parochie - die de gemeentegrenzen overschrijdt - gaat het voor de oorlog 1914-1918 om 5 mensen. Hun namen staan vermeld op de marmereen plaat van de gedenksteen in het parkje achter de pastorie.

We vermelden achter hun naam de datum waarop ze gesneuveld zijn:

Alfons Buts	26 maart 1916
Raymond Delbeke	28 februari 1915
Karel Uytroeven	17 juli 1915
Emiel Vermeulen	8 december 1914

Frans Hensbergen overleed in 1919, dus na het einde van de oorlog. Bij het plaatsen van de gedenksteen voor de gesneuvelden van beide oorlogen op het vroegere kerkhof in 1953 heeft het bestuur van de oudstrijdersbond de naam van Frans Hensbergen niet vermeld. De gedenksteen in de ontmoetingsruimte van de kerk maakt evenmin melding van zijn naam. Waarom? Het bestuur van de bond oordeelde destijds dat Hensbergen niet als "gesneuvelde tijdens de oorlog" kon beschouwd worden omdat hij na de oorlog thuis is overleden.

Later komt er een andere, ruimere interpretatie die zegt dat Frans Hensbergen is overleden ten gevolge van een ziekte, opgelopen tijdens de oorlog. Daarom heeft de voorzitter, met het bestuur van de oudstrijdersbond, beslist dat bij het gebeurlijke aanbrengen van een nieuwe naamplaat de naam van Hensbergen moet worden toegevoegd. Tevens was dit ook de uitgesproken wens van de familie. Bij het verdwijnen van het kerkhof in de Kerkhoflei in de negentiger jaren is het ook zo gebeurd.

De gemeente Brecht noemt in 1930, ter nagedachtenis van de gesneuvelde, 5 straten naar hen. Frans Hensbergen is er toen ook al bij. Over K. Uytroeven en R. Delbeke hebben we reeds geschreven in onze afleveringen 25 en 35. A. Buts en Fr. Hensbergen hebben hun straat in de directe omgeving van de vroegere meubelfabriek "De Kempen". Haast evenwijdig met Bethaniënlei en Fr. Hensbergenstraat verbindt de A. Butstraat door haar T-vorm beide straten. De E. Vermeulenstraat tenslotte gaat van het kruispunt Jukschotstraat - Bethaniënlei naar de R. Delbekestraat/Waterstraat.

Kapellenhof

In het Fotokijkboek 2 Sint-Antonius, uitgegeven door Nenufar in 2007, staat op p. 32: "Tijdens de jaren 1600 was er sprake van een kapel en een klooster, omgeven door water. Het was gelegen aan Ploeg-Halle in het gehucht Juxschot, het latere Sint-Antonius. Het behoorde toe aan de Benedictijnenabdij van Affligem. De kapel werd waarschijnlijk in 1798, tijdens de Franse Revolutie verwoest. Het klooster werd in 1875 niet J. maar door Louis Peeters van Antwerpen omgebouwd tot een speelhof van plaisantie (herenbuitengoed), met de naam Kapellenhof."

We beschikken over een tekst (één getypte pagina) van 7 februari 1973, afkomstig van de Zusters van Onze Lieve Vrouw Van Namen. Daarin lezen we in de vorm van een kort interview wat zij weten over Kapellenhof.

Vanaf 1716 is Kapellenhof ontstaan door opeenvolgende aankopen van de heer en mevrouw Firmin Bertryn en zijn echtgenote Margareta van der Meeren.

Het voornaamste woonhuis was een eenvoudige villa.

Een tweede soort villa werd gebouwd op de plaats waar zich het huis van de hovenier bevond. Een park, bossen, weiden, een brede vijver en bebouwbare landerijen vormden met de twee villa 's en de andere bijhorende gebouwen het geheel van het eigendom met een totale oppervlakte van ongeveer 25 hectare.

Kapellenhof bleef eigendom van de familie Bertryn tot in 1775.

In het eerste Fotokijkboek Sint-Antonius, door Nenufar uitgegeven in 2004, p. 74 begint de geschiedenis van Kapellenhof in 1775 en wordt het omschreven als speelhof van plaizantie met kapel. Met een enorme vijver en hofgrachten en een hoeve. Hier wordt J. Peeters genoemd als bouwheer van de latere gebouwen op het 25 ha grote domein.

In de doctoraats thesis "Toponymie van het Land van Brecht, die R. C. van den Eeckhout in 1958 ingediend heeft aan de Katholieke Universiteit te Leuven, lezen we op p. 200:

"1775, eerst een speelhoff van plaisantie met capelle geweyden steen hove rontsomme omwatert ende in sijne hofgrachten ge??ten ende daer toe alnoch eene pachthoeve ... gent. het capellehoff. "

Van den Eeckhout situeert dit hof op de grens tussen Sint-Antonius en Schilde, maar onder Brecht.

In 1775 werd het hof door de twee gezusters Bertryn, beiden begijnen te Antwerpen, verkocht aan mevrouw Catherine Vervliet, weduwe van de heer Adrien Claessens.

In 1776 had mevrouw Catherina Vervliet, die blind was, het voorrecht ontvangen de heilige mis te mogen laten celebreren in de kapel van het kasteel en niet alleen voor de bewoners ervan maar ook met enkele beperkingen voor de bewoners van de omgeving.

Een Latijnse tekst vermeldt deze voorrechten. De vertaling luidt:

1. De toelating de heilige mis te mogen laten celebreren in de huiskapel.
2. Deze toelating wordt verleend omwille van de blindheid van mevrouw Catherine Vervliet.
3. Het is verboden de heilige mis in de kapel te laten celebreren op de volgende 4 grote feestdagen: Kerstmis, Pasen, Sinksen, Allerheiligen; ook op Sacramentsdag en Onze Lieve Vrouw Hemelvaart.
4. De mis mag gecelebreerd worden door seculiere priesters mits toelating van het bisdom of door reguliere priesters met toelating van hun overste.
5. De vreemdelingen voldoen niet aan hun zondagse plicht met daar mis te horen.

In de eerste helft van de 19e eeuw werd Kapellenhof verkocht aan de heer Jacques Peeters. Het is hij die in 1875 de tegenwoordige gebouwen liet optrekken op de puinen van de oude villa 's.

Door erfenis kwam het domein in handen van notaris Louis Peeters, neef van de vroegere eigenaar. Er bestaat een postkaart met daarop de foto van Kapellenhof en de tekst "Groet uit St-Antonius-Brecht Kapellenhof (M. Peeters)".

Tijdens Wereldoorlog 1 werd Kapellenhof ook gebruikt door de Duitsers als rustplaats voor soldaten die van het front kwamen. Volgens mondelinge overlevering van de familie Hensbergen bedroeg het aantal wel 600. Alhoewel ze vijanden waren, gedroegen ze zich toch gedisciplineerd en behulpzaam op de pachthoeve van de familie Hensbergen.

In juli 1921 verkocht de notaris het goed aan de Zusters van Onze-Lieve-Vrouw van Namen, tijdens het generalaat van moeder Maria Julienne Goffin, algemene overste van de congregatie van 1912 tot 1938.

Deze orde was op 2 februari 1804 gesticht te Amiens onder de benaming: Zusters van Onze-Lieve-Vrouw. De stichteressen waren Julie Billiard en Françoise Blin de Bourbon, geassisteerd door pater Thomas. De bisschop van Gent nodigde in 1806 Julie uit om een huis in zijn bisdom te stichten. Dit was het vertrekpunt van een hele reeks stichtingen in België en Frankrijk.

Na onenigheid ontstond er een breuk met het huis in Amiens en vestigde, op vraag van de bisschop van Namen, het moederhuis van Julie en Françoise zich officieel in Namen.

Vermits er al een congregatie Onze-Lieve-Vrouw bestond, werd de naam aangepast naar "Zusters van Onze-Lieve-Vrouw van Namen". Op de meeste plaatsen werden scholen voor kinderen opgericht. Eerst Kapellenhof en later Nooit Rust te Westmalle maakten daarop een uitzondering, omdat men daar een rusthuis en sanatorium voor zieke zusters oprichtte.

Waarom Kapellenhof?

In de annalen van de zusters, opgetekend in Jaarboek Heemkundige Kring Malle 2009 p. 128 lezen we dat er een eigendom te koop stond in Ploeg-Halle. "Het is een prachtig domein en het huis is voldoende groot". Het enthousiasme was erg groot en de zusters beschreven het als "de tuin van Eden voor de vermoeide en zieke zusters die er nieuwe krachten kwamen opdoen".

De Zusters betrokken Kapellenhof van juli 1921 tot in mei 1930 om de achtste mei naar hun nieuwgebouwd klooster Nooit Rust, gelegen te Westmalle, te verhuizen. Het Kapellenhof moest een sanatorium zijn voor de zieke zusters van alle kloosters van hun orde. Zo werd er in 1921 een open paviljoen voor de zieken bijgebouwd.

Voor en na Wereldoorlog 1 ontstonden er in de Kempen verscheidene sanatoria, denken we maar aan Lizzie Marsily (1920) en sanatorium Joostens (1905). De gezonde nog onbezoedelde lucht van de Kempen trok ook de zusters aan. Tuberculose was een besmettelijke ziekte en moeilijk te genezen met de middelen van die tijd. Vooral de open longtuberculose was erg besmettelijk. De bacteriën werden door hoesten en niezen verspreid. Mensen die verzwakt waren door vermoeidheid, ondervoeding en dergelijke waren zeer vatbaar voor de infecties.

Op 13 augustus 1924 werd een nieuwe modelhoeve met stallingen en andere bijgebouwtjes ingewijd. Hun pachter Gust Hensbergen en familie verhuisden dan begin september uit hun oude hoeve. De bouwwerken werden uitgevoerd door aannemer Jef Moll uit Westmalle.

Kapellenhof was toch nadelig voor de gezondheid. De vijvers en de lage ligging veroorzaakten veel te vochtige lucht. Daarom werd in 1928 besloten om te verhuizen naar de villa Herman in Nooit Rust te Westmalle. Aanvankelijk tot ongenoegen van de Trappisten; een klooster met vrouwen op minder dan 1 km van hun abdij!

De zusters verkochten dan Kapellenhof aan een Sociëteit, te Schilde gevestigd. In die sociëteit hadden de graven de Werve belangen; vandaar de straatbenaming De Wervenlaan als verbinding tussen de Felix Wyterslaan en de Kapellenhoflaan.

De latere eigenaar van het hof, een zekere Felix Wijters, liet het goed verkavelen. Naar hem is de Felix Wyterslaan genoemd, de verbinding tussen de Oude Baan en de Kapellenhoflaan.

Van het Kapellenhof is de grote vijver nog aanwezig.

Peer Hensbergen in en na Wereldoorlog 2

Jef Hensbergen heeft veel met zijn nonkel Peer gepraat over vroeger en over diens belevenissen tijdens Wereldoorlog 2. In de maand februari 1994 heeft Peer een cassette ingesproken om die ervaringen te kunnen bewaren. De kwaliteit van de opname is niet erg goed. Toch proberen we zo woordelijk mogelijk het relaas over te nemen. Het dialect is voor de begrijpelijkheid grotendeels aangepast.

"Peerke Hensbergen, geboren 23 oktober 1910. Ik was van klas 30 bij de artillerie te Borsbeek.

Gemobiliseerd in 39; te velde getrokken den enen dag hier den anderen dag daar tot wij uiteindelijk aankwamen in Jambes. Daar hebben we een week in een fabriek gezeten, dan zijn we stilaan terug naar de Kempen getrokken naar Kessel en daar zijn we verbleven totdat den oorlog uitgebroken is. We zijn weer te velde getrokken; we moesten gaan stelling nemen met de kanons. De eerste stelling dat we namen, we waren juist gereed om te gaan schieten, kwamen ze zeggen dat we moesten achteruit trekken, want de vijand was te dicht.

Terug achteruit getrokken, een heel deel kilometers.

En daar hebben we weer stelling ingenomen; weer hetzelfde ; we waren in schietstelling, achteruit, want de vijand was te dicht.

En dan hebben we stelling genomen op de Leie in Zwevezele en de Leie verdedigd, een paar dagen en een paar nachten.

Tot we daar weer moesten gaan lopen; dan hebben we alles in brand moeten laten.

We zijn dan met de camion naar Damme Nieuwpoort gereden.

Daar zijn we beschoten van de vliegers, bommen gegooid, veel verongelukt, veel slachtoffers.

Dan is den Duits gekomen en heeft ieder zijn plan getrokken, den enen trok naar hier en den anderen naar daar. Ik ben met autostop tot aan de Scheld hier in Antwerpen geraakt.

Daar in Antwerpen de Scheld overgetrokken en we vroegen aan de burgers: "Wat doen ze met alle soldaten?"

"Oh die mogen allemaal naar huis", zeiden ze.

We zijn dan voortgegaan en dan kwamen we in een straat en daar stonden wachtposten van Duitsers. Ze vroegen waar onze papieren waren en wij hadden geen papieren; dan moeten we naar die straat en daar moet ge ze gaan halen. Wij naar die straat die ze noemden.

En daar was een bijeenkomst van al de soldaten op een grote koer in een school.

En ten langen duur werden we weggestuurd en weggevoerd met een camion naar Brasschaat.

Van daar naar den trein en naar Duitsland.

In Duitsland zijn we gevoerd naar Altengrabo Stalag 11. Daar hebben we een week of zeven geweest tot we goed uitgehongerd waren.

En daar zijn we zagezegd verkocht op de markt aan fabrikanten of boeren en aannemers.

Alles wat volk moest hebben, was daar en ik dacht bij mezelve: "Ik ga bij nen boer werken. Ik heb tot mijn vijftiende jaar boerenwerk gedaan", ik dacht, " ik ken er iet van en daar hedde toch altijd zeker eten".

En ik ben met nen boer meegegaan en we hebben het daar niet slecht gehad. Redelijk goed eten gehad, ik mocht met hen mee eten en werken heb ik daar ook moeten doen natuurlijk, want anders kregen we geen eten.

Dan als de zomer uit was, zei den boer "wat we van den winter gaan doen is van alles repareren dat kapot is", maar hij mocht me niet houden.

Ik moest van daar naar nen andere boer die ander werk had. Die reed in de bossen om bomen te halen voor het leger en dan moest ik mee met een koppel paarden in het bos bomen op ne camion laden en naar de statie voeren en daar werden ze gelost en terug naar huis, alle dagen zo een reis.

Het was zwaar bergop, want de paarden waren moeër van bergop leeg met de wagen gelijk met ne volle wagen terug naar beneden te komen.

Daar heb ik dan tot in april bij dien boer gewerkt en dan zijn we terug naar Palingbos moeten komen en zijn we van daar naar huis mogen gaan, zodat we op het lest van april terug thuis gekomen zijn.

Maar hier was geen werk en ik zei "wat moeten we nu gaan doen". Ze zeiden: "ga dan smokkelen, ze zijn allemaal gaan smokkelen naar Frankrijk".

Toebak meenemen naar Frankrijk, daar verkopen en dan eetwaar mee terugbrengen. Zo een paar keren gedaan, tot we ginder in Frankrijk op enen opliepen, die een paar man zocht voor verkens te kopen voor den Duits bij de boeren. Dat hebben wij, ik met nen Elzasser, enen van Elzas Lotharingen, die kost Frans en Duits en zo zijn we bij de boeren verkens gaan kopen. Maar de boeren wilden daar geen geld voor, die moesten materiaal hebben, steen, cement, grind en zand voor dat ze stukken aan de boerderij hadden om die te repareren.

En zo hebben we een paar maanden gedaan tot dat ze ne razzia deden in Frankrijk. We waren in Boulogne, daar werd ne razzia gedaan door de Fransen in de straten en ze pakten ons ook mee. Den trein in en naar Duitsland. Twee dagen en twee nachten in den trein gezeten en als we ginder kwamen het kamp in.

En zo hebben ze met ons van links naar rechts gereden. Hier wat moeten werken, daar wat moeten werken en toen er bombardementen waren, pannen gaan leggen, de wegen opmaken. Al wat ge kon verdenken moesten we doen en zo van het één lager naar het ander. In hoeveel lagers dat ik gezeten heb weet ik niet; het was alle weken veranderen van lager, soms wel twee keer per week. En dan zijn we naar een fabriek moeten gaan werken in Duisburg. Daar moesten we de ramen gaan dichtmetsen om de machines te beschermen.

Tot op zekere keer was het groot alarm; eerst alarm en dan kost ge naar den bunker lopen, er was dan tijd genoeg.

Nu was het ineens groot alarm en dan moesten ze ineens den bunker in.

Dat kon natuurlijk niet meer; ik was aan het werken ik kon er ook niet meer komen.

Ik ging daar maar naast de fabriek waar de buizen doorlopen, daar ging ik maar inliggen en ik dacht, dan moet er al nen bom recht op mijn lijf vallen; ik daar in gelegen totdat het bombardement voorbij was.

Ik had nen hoop rommel op mijn lijf gekregen, ik was een beetje gekwetst aan mijne kop, dat was alles. Maar toen terug naar den bunker gaan zien, omdat er zo veel geschreeuw en laweit was en we gingen daar zien. Nu waren er twee bommen op den bunker gevallen, maar dat was niks, maar er vielen er twee vlak voor den bunker; een paar honderd mensen stonden daar zeker buiten te dringen om in de bunker te kunnen, maar ze geraakten er niet in.

Ge zaagt er niks anders liggen dan bloed en vlees en kleren onkennelijk.

Dat moest dan allemaal opgekuist worden en wie er overbleef die moest er mee aan helpen.

Er kwam ne camion aangereden en daar was een man of vijftien op en die moesten nog tien man hebben, want er was beschadiging aan de rails van den trein en dat moest eerst gemaakt worden en ze pikten me ook daar mee op.

Ze hebben me naar de fabriek gebracht; vandaar weer naar een ander kamp en zo altijd maar verder en zo was ik bij de vermisten. Ik was thuis als vermist aangegeven, voor dood zagezegd; ik was bij de doden.

En zo reden ze weer van links naar rechts met ons, hier wat werken, daar wat werken voor zo veel dat we kosten, want we waren helemaal verarmoed; we kosten niet werken zagezegd. En dan op den lange leste als den Amerikaan aan het doordringen was, heeft hij zich daar vastgezet vier maanden.

Dan moesten we nog gaan bunkeren tussen de twee linies, tussen den Duits en tussen den Amerikaan, als ze alle dagen over ons weg en weer schoten. En af en toe viel er ne bom bij ons en waren er bij ons ook slachtoffers. En dan op een zekeren dag kwamen ze Düren bombarderen en wij zaten daar niet wijd af en ik zag de vliegers afkomen. Het zag zwart van de vliegers, zo veel waren er daar.

Eenieder sprong in zijn putteke; wij mochten den bunker niet in en ieder had een putteke gemaakt en daar sprongen wij in en zo hebben we dat bombardement goed gezien op Düren en dat heeft lang geduurd.

Den Duits zat er met zijn leger voor den aanval op den Amerikaan. Daar waar duizenden doden, burgers en soldaten.

En dan is den Amerikaan ten aanval getrokken en dachten we: we moeten over den Rijn zien te geraken, want anders geraken we altijd maar dieper Duitsland in. Dan zijn we toch met valse papieren over den Rijn geraakt en dan zijn we ons gaan versteken in een leegstaand huis en den Duits trok maar naar den anderen kant van de Rijn Duitsland in.

Na een tijd hoorden we precies dat de Duitsers weg waren, want dat was een ander gerommel. We gingen stilletjes kijken aan een raam en we zagen dat er Amerikaanse soldaten voorbijkwamen. Ik zei tegen mijne maat, die van Elzas-Lotharingen, ik zei: "dat zijn andere soldaten, we moeten in het deurgat gaan staan, dan kunnen ze ons zien". "Nee, dat mag je niet doen, want ze schieten ons dood".

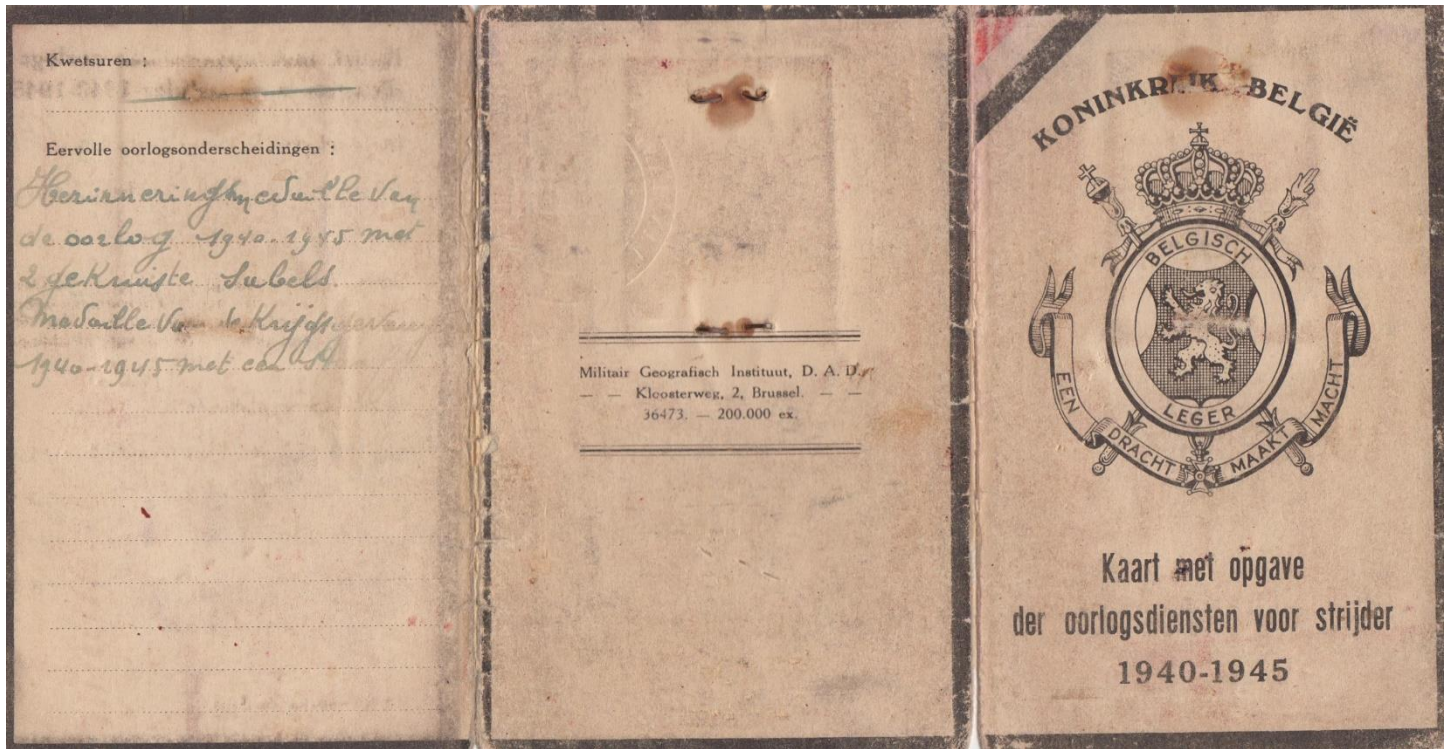
We gingen in de deur staan en den eerste die er voorbijkwam, die kwam recht op ons af en dat was ne Canadees en die sprak Duits en die zei zo: "Duits?", zei die zo tegen ons; "nee Fransoos", zei den Elzasser. "Oh das goed", zei die en "du", zei hij tegen mij; "Belg" zei ik; "vanwaar" vroeg hij; ik zei "van Antwerpen", "Oh", zei hij, "Antwerpen schoon". Hij klopte op mijn schouders en ik kreeg een pakje sigaretten. We kregen ieder een papier, dat moesten we bijhouden voor dat ze ons kwamen opladen voor achter het front te voeren, maar dat duurde en dat bleef duren, totdat we ten langen duur zelf de straat opgetrokken zijn tussen de soldaten.

Op den langen duur kwamen er dan toch camions aan die alle buitenlanders oplaadden en naar Krefeld voerden en in Krefeld zijn we acht dagen geweest, daar werden we allemaal ontluisd en kregen we eten tot we een beetje bekomen waren en vandaar moesten we naar Luik en daar in Luik werden we eruit gevist. Iemand die iets op zijnen kerfstok had, die moest achterblijven en de rest mocht verder naar huis.

Daar hebben we dan den trein gepakt en naar Antwerpen gereden.

<p>Kaart met opgave der oorlogsdiensten voor strijder 1940-1945</p> <p>afgeleverd aan <u>Heensbergen Petrus</u></p> <p>geboren te <u>Brecht</u> den <u>23-10-1919</u></p> <p>graad: <u>Soldaat</u></p> <p>Stand: (1) Beroepsmilitair — Militiaan — Oorlogsvrijwilliger — (Gewapende weerstander — Weerstander door de sluikers — Agent van inlichtings en actiedienst.)</p> <p>Opgave der oorlogsdiensten:</p> <p><u>Van 10-5-1940 tot 28-5-1940</u> <u>bij het 2^e Legerartillerieregiment</u> <u>Van 28-5-1940 tot 9-4-1941</u> <u>Krijgsgevangene in Duitsland</u></p> <p>(1) Het onnodige doorhalen.</p>	 <p>Volgnummer: 96506</p> <p>Handtekening van den houder: <u>Heensbergen Petrus</u></p> <p>De Minister van Landsverdediging, Lt-Kolonel ELIAS Dienstoverate <u>[Handwritten Signature]</u></p>	<p>Opgave der oorlogsdiensten (vervolg):</p> <p>[Blank space for continuation]</p>
---	---	--

In Antwerpen toegekomen; daar stonden ik weet niet hoeveel mensen, die vroegen "hedde den dien gezien?" of "hedde den dien gezien?" Ja wie hedde gij gezien, daar waren nog zo veel mensen.

En ben ik zo door Borgerhout doorgewandeld en daar kwam ik mijn lief tegen, het eerste lief dat ik ooit gehad had en die was intussen getrouwd en die kwam ik tegen en die ging met twee stokken. Ik vroeg "wat is er met ou gebeurd?", "oh", zei ze, "mijnen man dood en mijn twee kinnekens dood en ik zwaar gekwetst geweest".

Ik maakte daar terug kennis mee en ben een beetje daarmee staan klappen en dan ben ik naar huis gegaan, allez met den tram naar huis gereden en thuis gekomen, ik kwam aan in Ploeghal.

Daar zegden ze "we hebben den Peer gezien" en ze zeiden, "dat kan niet, want die is dood".

"En toch heb ik hem gezien", zeiden ze. Ten langen duur kwam ik in Hal aan en in mijn huis zaten mensen van Wijnegem. De schoonouders van mijnen kozijn hebben me dan binnen gepakt. Ze zeiden, "dan komde maar bij ons wonen zo lang", en dan heb ik daar geweest.

Ne contente mens van dan thuis te komen en dan ben ik 's anderendaags door mijn benen gezakt en heb ik maanden lang in bed gelegen dat ik niet meer kon gaan. Dan ben ik weer terug opgeknapt en terug gaan werken en zijn we nadien getrouwd en zo hebben we ons terug opgebouwd.

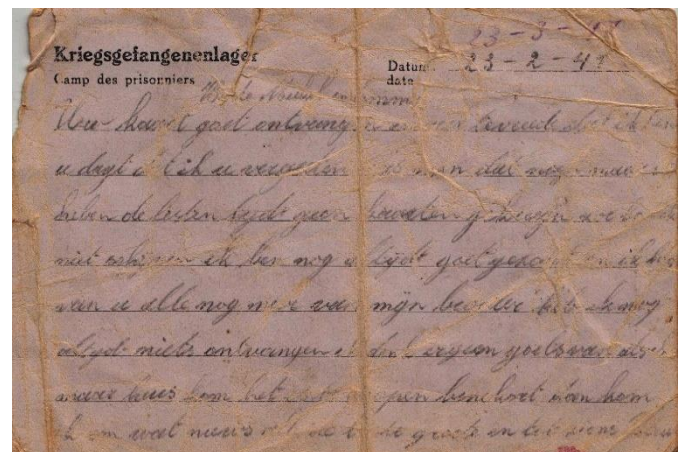
Nu zit ik nog alleen; mijn vrouw is overleden.

Dat is misschien een peulenschil dat ik nu vertel van wat ik allemaal meegemaakt heb.

Dag"

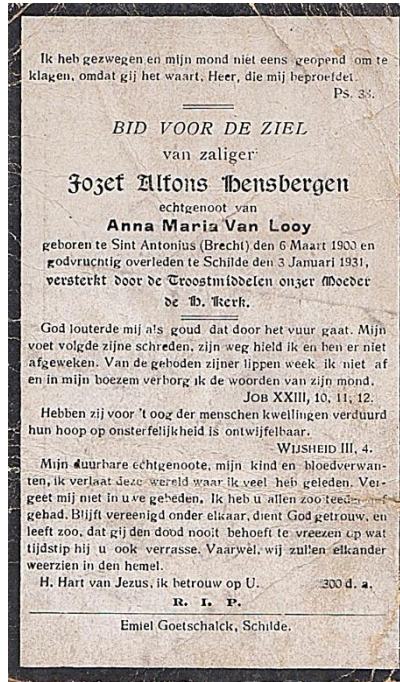
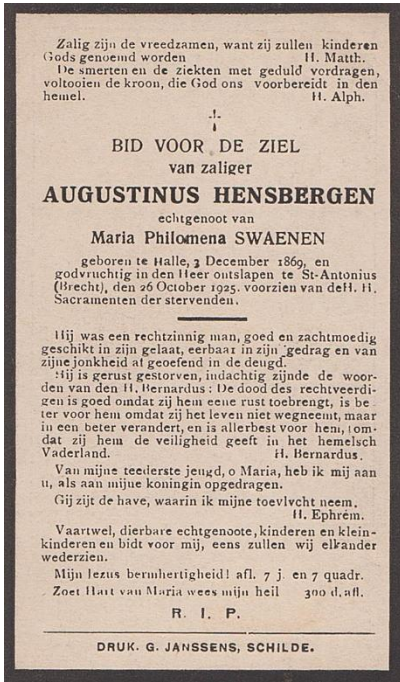
Gefangenenpost van Peter Hensbergen - voor

Gefangenenpost van Peter Hensbergen - achter

Jef Hensbergen heeft nog enkele aanvullingen toegevoegd over zijn oom.

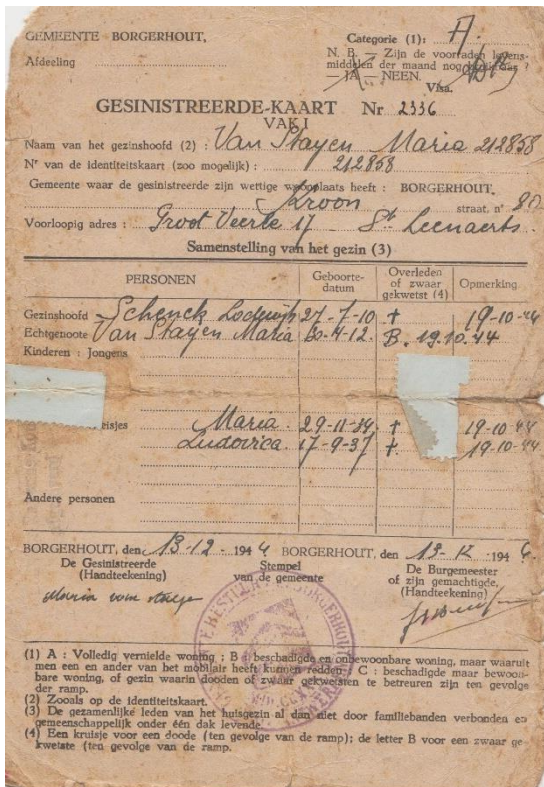
Waar hij op de cassette 45 kilo zegt, bleek later dat nonkel Peer bij thuiskomst slechts 38 kilo woog. De laatste zeven weken in Duitsland leefde hij uitsluitend van een afkooksel, gemaakt van gekookte bietbladeren. Tijdens zijn verblijf in Duitsland waren zijn moeder en ook zijn laatst overgebleven broer gestorven. Daarom dat er geëvacueerde mensen in hun huis verbleven.

Links: Doodsprentje van August Hensbergen, vader van Frans.
Midden: Doodsprentje van Alfons Hensbergen, broer van Frans en Peer Hensbergen.
Rechts: Doodsprentje van Eduardus Hensbergen, broer van Frans.

Zijn overige familieleden, vader, twee zusters, vier broers en twee kinderen van zijn zuster waren reeds vroeger overleden. Allen zijn gestorven aan een besmettelijke ziekte, meegebracht van Wereldoorlog 1 door de oudste broer Frans. In totaal verbleef mijn nonkel in Duitsland elf maanden als krijgsgevangene en 23 maanden als dwangarbeider.

Tijdens het gesprek dat nonkel had in Borgerhout met zijn eerste lief, maakten ze een afspraak om elkaar terug te ontmoeten. Die afspraak is niet kunnen doorgaan, omdat nonkel in elkaar gezakt is en maanden aan zijn bed gekluisterd was.

Boven: Medische bons en artsienijkundige recepten voor Maria Van Stayen als oorlogsinvalida.

Links: Slachtofferkaart van Maria Van Stayen, echtgenote van Peter Hensbergen.

Tante Fie (zijn latere vrouw) heeft dan zelf het initiatief genomen en is nonkel Peer gaan opzoeken in Halle. Zelf woonde ze in een kwartier boven een café in Borgerhout. Nonkel drong er op aan om bij hen en de familie waar hij verbleef te komen wonen.

Bedroefd om haar heengaan, maar dankbaar voor de mooie herinnering die ze nalaat, melden haar echtgenoot, pleegkinderen en familie het overlijden op 23 juli 1990, te Melle (A.Z. St.-Jozef) van

Rechts: Doodsbrief van Fieke Van Stayen, Echtgenote van Peer Hensbergen. >>>>>>

Dat was echter zonder de pastoor gerekend. Ongehuwd samenwonen dat kon niet, dat was tegen de regels van de kerk. Zo zijn nonkel Peer en tante Fie vlug getrouwd op 12 januari 1946. Nonkel was toen voldoende hersteld en is dan terug in de bouw gaan werken en samen zijn ze dan café beginnen uitbaten. Eerst op de hoek tegenover de parochiezaal in de Lange Weg (nu Kwikaard genoemd) in Sint-Antonius. Daarna café Zonneweelde op de Handelslei op de hoek van de Karel Uytroevenlaan waar later garage GVK gevestigd was (intussen ook weer afgebroken voor een nieuwbouw appartementen). Op de andere hoek was café Moeder Net.

MEVROUW
Fieke VAN STAEYEN

Weduwe van de Heer Alfons SCHENCK
Echtgenote van de Heer Petrus HENSBERGEN
Geboren te Oostmalle op 30 april 1912
Gesterkt door de H.H. Sacramenten

Dit melden U met droefheid:

Petrus HENSBERGEN,

haar echtgenoot

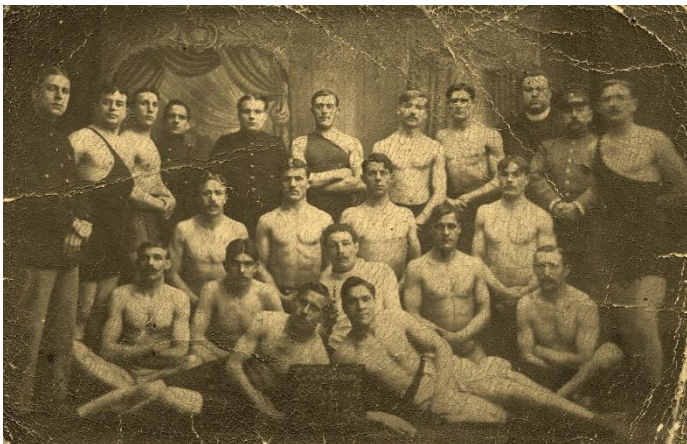
(†) Jan en (†) Julia VAN STAEYEN-VERBEECK, kinderen en kleinkinderen
Louis en Germaine VAN STAEYEN-BOSCH, kinderen en kleinkinderen
Jozef en Jeanne VAN STAEYEN-MARTENS, kinderen en kleinkinderen
Gustaaf en Jeanne PROOST-FAES,
(†) Pieter en Yvonne ANTHONI-PROOST, kinderen en kleinkind
Jos en José PROOST-MEEUWES, kinderen en kleinkinderen
Frans PROOST en kinderen

De families VAN STAEYEN, SCHENCK, HENSBERGEN en JOCHUMS.

De plechtige uitvaartliturgie met Eucharistieviering zal plaats hebben op zaterdag 28 juli 1990, te 10.00 uur in de kerk van de H. Antonius te St-Antonius-Zoersel. Samenkomst en gelegenheid tot groeten in voornoemde kerk vanaf 9.40 uur. Gebedsdienst als gebedswake, vrijdagavond te 18.45 uur in de parochiekerk. De teraardebestelling heeft plaats in de familiegrond op de begraafplaats aldaar.

GEDENK HAAR IN UW GEBEDEN

Rouwadres: Antwerpsedreef 102, 2153 Zoersel.

Worstelclub Schilde waar Peter Hensbergen deel van uitmaakte.

Na hun huwelijk in 1946 zijn er vier weeskinderen door nonkel en tante opgevangen (drie broers en één zuster). Tot hun huwelijk zijn ze bij tante en nonkel blijven wonen. De oudste Staf heeft meer dan 30 jaar bij hen verbleven. In die tijd kon je om de veertien dagen bezoek ontvangen in de psychiatrische afdeling. Vele bezoekers kwamen dan met de patiënt bij nonkel en tante op café. Er stond een groot muurorgel en je kon er dansen, biefsteak friet en crème glacé krijgen.

Jaarlijks was er ook een wielervedstrijd voor liefhebbers, "Grote Prijs Peerke Hensbergen. De inschrijvingen waren bij de Fattie, café op de hoek van de Zoerselsteenweg en Handelslei, en de aankomst voor het café van nonkel. De toer was van St.-Antonius naar Westmalle en Zoersel en terug naar Sint-Antonius.

In september 1971 zijn ze gestopt met het café en in de Antwerpse dreef gaan wonen waar ze ondertussen een bungalow gebouwd hadden. Samen hebben ze daar nog mooie jaren gekend, genoten van de dieren en de natuur. **Tante is dan eerst overleden in 1990 en nonkel zes jaar later in 1996.**

+

Met veel liefde blijven wij denken aan

DE HEER

Peerke HENSBERGEN

Oudstrijder 1940 - 1945
Weduwnaar van mevrouw Fieke VAN STAEYEN

Geboren te Brecht op 23 oktober 1910,
en godvruchtig overleden
te Zoersel op 25 september 1996.

Uren hebben we naar je geluisterd. De laatste jaren sprak je er meer en meer over. Uw levensverhaal is er één om stil, heel stil van te worden.

Schrijvende toestanden na Wereldoorlog I. Allemaal heb je ze zien sterven, één voor één. Meer dan 10 jaar duurde uw rouwperiode. Alleen jij hebt het overleefd.

Dan kwam Wereldoorlog II. Niets dan ellende en miserie. Auschwitz, Buchenwald en andere concentratiekampen waren u niet onbekend. Onvoorstelbaar wat mensen elkaar kunnen aandoen. Amper 40 kilo woog je toen je thuis kwam. Een thuis was er niet meer. Ook dat heb je overleefd.

Gods wil was het echter dat je op weg naar huis je latere vrouw terug tegenkwam. Ook zij had alles wat ze liefhad verloren. Samen hebben jullie nog iets van het leven gemaakt. Hard gewerkt en genoten van mens en natuur. Nu nemen we afscheid, maar we zullen u met heel veel respect blijven herinneren.

Ik droom dat er wat groen zou zijn.
Waar ik mij neer kan leggen.
Waar ik luis'trend naar de zomerwind.
Iets van een diepse stilte vind.
Waar 'k niets meer hoeft te zeggen.

Toon Hermans

*De families Hensbergen,
Van Staeyen, Schenk en Proost.
danken U voor uw gebed en blijken
van medeleven.*

Begr.Priv. Rouwcentrum BOGAERTS bvba - 2960 Zoersel - Tel.383.17.71

Altengrabow Stalag XI

Het Duitse leger bouwde op de locatie bij het gehucht Dörnitz de Truppenübungsplatz Altengrabow. Het soldatenopleidingskamp was vanaf 1893 in gebruik.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog bouwden de Duitsers het om tot een krijgsgevangenenkamp genaamd Dörnitz Altengrabow. Cumulatief gezien zaten er tijdens de oorlog zo'n 12.000 krijgsgevangenen van verschillende landen. Vele van de geïnterneerden waren Belgen en er kwam na het einde van de oorlog onder andere een Belgisch hulpcomité naar het kamp.

In de Tweede Wereldoorlog vanaf september 1939 werd het opnieuw een krijgsgevangenenkamp en het werd Stalag XI genaamd, alvorens het in november 1939 Stalag XI-A hernoemd werd. In het kamp zaten Franse, Britse, Belgische, Nederlandse, Servische, Russische, Italiaanse, Amerikaanse, Slowaakse en Poolse krijgsgevangenen, allen in aparte blokken. Ook zat er een groep van zo'n 1500 Franse Armeniërs in Altengrabow. Het was voor de meesten slechts een doorgangskamp, al werden sommigen van daaruit ingezet als Arbeitskommando. Op 1 januari 1945 waren er hier meer dan 60.000 krijgsgevangenen geregistreerd.

https://nl.wikipedia.org/wiki/Stalag_XI-A

Bominslag in de Kroonstraat op 16 oktober 1944

Antwerpen mag dan in september 1944 wel bevrijd zijn van Duitse bezetting, de oorlog is op dat moment nog lang niet voorbij.

Tussen september 1944 en eind maart 1945 bestoken de Duitsers België met V1- en V2-raketten. Door het belang van de haven willen de Duitsers verhinderen dat er geallieerd legermateriaal aangevoerd wordt. Bovendien maken de V-raketten deel uit van een vergeldingsoffensief.

Het resultaat in Antwerpen is meer dan 3.000 doden, 5.200 gekwetsten en vermisten en naar schatting 50.000 vernielde woningen.

Het hoogst aantal slachtoffers (567) viel in cinema Rex op 16 december 1944.

Ook in de Kroonstraat te Borgerhout viel op 16 oktober 1944 een V1-raket met als gevolg 44 doden, bijna 100 gewonden en 30 woningen vernield.

Bij die doden waren ook de echtgenoot en de twee kinderen van Maria (Fie) Van Staeyen, die na de oorlog met Peer Hensbergen huwde. Zij zelf werd na twee dagen, zwaargewond onder het puin gevonden.

Links: Eerste man van echtgenote van Peer Hensbergen, slachtoffer van de bominslag in de Kroonstraat te Borgerhout.

Midden en Rechts: Dochters (7 jaar oud en 9 jaar oud) van latere echtgenote van Peer Hensbergen. Overleden bij de bominslag.

№ 213319

**FICHE DE RECENSEMENT DES MALADES ET BLESSÉS
CIVILS VICTIMES D'UN FAIT DE GUERRE**

**KAART VOOR TELLING
VAN DE BURGERLIJKE ZIEKEN EN GEKWETSTEN
SLACHTOFFERS VAN DE KRIJGSVERRICHTINGEN**

*KRUISBAND BELGIË
Comité van Antwerpen*

Nom, prénoms de la victime { Schenck, Ludovica
Naam, voornamen van het slachtoffer

Résidence { Wapernout, Kroonstr. 80 Nationalité { Belg
Verblijfplaats { *Nationaliteit* { vrouw

Signalement en cas d'absence de pièces d'identité : Sexe { _____
Persoonsbeschrijving, bij gebreke van identiteitspapieren : Geslacht { _____

Couleur cheveux { _____ Moustache { _____ Barbe { _____
Kleur der haren { *Snor* { *Baard*

Couleur de l'iris { _____ Signes distinctifs (taches, cicatrices, etc.) { _____
Kleur van het regenboogvlies { *Bijzondere kentekens (vlekken, littekens, enz.)* { _____

Date, lieu de la blessure ou du début de la maladie { _____
Datum waarop, en plaats waar de verwonding werd opgelopen of waar de ziekte is begonnen { 19.10.1944 ten huize

Circonstances { Bominslag
Omstandigheden { overleden

Diagnostic médical { _____
Geneeskundige diagnose

Evacué vers { _____ La { _____
Geëvacueerd naar { *Den*

Nom et signature du médecin { 19.10.1944
Naam en handtekening van den geneesheer { *Singrandeur*

Du constat { _____
van vaststelling

Foto van slachtofferkaart van de dochter van latere echtgenote van Peer Hensbergen.

3. De plaatsnaamkunde van Zoersel (deel 9)

In Weetjes 4 stond deel één van de Plaatsnaamkunde in Zoersel. Dat was een inleiding op de alfabetische lijst van plaatsnamen die in de volgende afleveringen van de Weetjes zullen verschijnen.

Alfabetische lijst van de plaatsnamen in Zoersel – Letter G

Gagelaars

Huidige straatnaam

Gagelhoflaan

Huidige straatnaam

Gagelveld

1741, Item een gagelveld ofte dorre weijde int Risschot, A.SB.B.nr B12

Galgebeek

1845, ABZ; 1883, Galge Beek, KWZ

Galgehoef

1883, KWZ; 1956, Galgehoef, AWZ

Ganzenkuil

Zie Ster, VH287

Ganzenstraatje

1845, Weg van de straet genaemt Halschbed naer de Zandstraet, ABH

Gebroekt (Het) 1845, Kerkhofpad chemin de celui dit Broekstraet au Prairies dites 't Gebroekt, ABZ; Salphensebaan, genoemd naar de achterliggende laag gelegen gronden. Gebouwd einde 19^e, begin 20^e eeuw. Behouden en gemoderniseerd, VH297; zie Broekstraat

Geheuvellaan

1845, Weg van Halle naer het Gehucht Geheuvellaan, ABH

Geheuvette (het)

In het geheuvette, MKH p. 167; huidige straatnaam

Geleg

Huidige straatnaam is afkomstig van steengeleg of steenbakkerij van de Sint-Bernardsabdij die de stenen leverde voor o.a. Zoerselhof, Voorste Hoeven, Achterste Hoeven, Molenhuis, Pastorij, VHZ56

Gemeen broek (het)

1741, Item eene partije weijde int gemeijn broeck bij den perreman, A.SB.B.nr B12

Gemeen Risschot (het)

1741, Item nogh eene weijde int gemeijn Risschot, A.SB.B.nr B12

Gemene Moortelsbroek (het)

1741, Item eene weijde int gemeine moortelsbroeck, A.SB.B.nr B12

Gemene vrunte (de)

1741, west de gemeijne vrunte, A.SB.B.nr B12

Gescheedloop

1845, ABZ

Gestelbos

Huidige straatnaam

Gestelboshoeve

Oostmallebaan, hoeve genoemd naar de achterliggende bossen, te situeren op de plaats waar nu een Chinees restaurant staat op de hoek van de Maalstraat, VHZ90

Gestelsebaan

1500, HKJW25; huidige straatnaam

Gestelse Heide

1956, AWZ

Gestelse Loop

1883, KWH

Gestelsestraat

1845, Weg van het Gehucht Hofeynde naer Westmalle, ABH

Goudbloemlaan

Huidige straatnaam

Goudveld

Huidige straatnaam

Graffendonk (Het)

1883, Straat genaamd Graffendonck 1883, KWZ; 1956, AWZ; Graffendonk oude verbindingsweg naar Eindhoven, Pulderbos, Vermoedelijk werd er door een administratieve vergissing een G voorgezet, VHZ101; zie ook Raffendonk; huidige straatnaam

Graffendonkse beek

1883, Graffendonksche Beek, KWZ

Grasmuslaan

Huidige straatnaam

Groenlaan

Huidige straatnaam

Groot Blok (het)

1724, opt velt oist het groot Block, RAA LA 59

Groot D'Weerlaar

KWSA

Groot Schijn

Huidige benaming waterloop

Groot stuk (Het)

1845, ABH

Groot Stuk Loop

1883, KWH

Grootboshuis

1845, Torrendreefpad sentier du hameau de Doelen à la Maison dite Grootboschhuis tot hier, ABZ; huidige benaming hoeve

Grote Eindhovense brug

1845, ABZ

Grote Kievitstraat
1845, Groote Kivitstraet chemin de la rue dite Wougersboschweg au hameau de Kivit, ABZ
Guido Gezellelaan
Huidige straatnaam
Gust Sleecxkx Hoeve
hoek Pastorijstraat en Kerkstraat, boerderij, ook metser en klompenmaker en winkel, VHZ27

4. MUSEUM en DOCUMENTATIECENTRUM

Aangesloten bij Heemkunde Gouw Antwerpen vzw - nr. 1075

Secretariaat en briefwisseling: Bruno Verhavert - **Zandstraat 117 – 2980**

Zoersel

Tel. 03 312 20 00 en Heemhuisje 03 2980 854

Zetel en V.U.: Heemhuisje Schoolstraat 9 – Zoersel – Jan Denissen, Voorzitter

E-mail: **heemkundige.kring.zoersel@zoersel.be**
www.heemkundigekringzoersel.be

Rek.nr. BE85 9796 2311 8406 op naam van Heemkundige Kring Zoersel

Museum open de derde zondag van elke maand (behalve op feestdagen) van 10 tot 17 uur. Inkom gratis.

Andere dagen kan ook mits aanvraag per e-mail 3 weken vooraf. Inkom is dan 2,00 Euro p/p met een minimum van 20,00 Euro.

Archief geopend elke donderdagavond van 20 tot 22 uur. (behalve op feestdagen)

Lidmaatschap: Door overschrijving van de gepaste bijdrage op de HKZ-rekening BE85 9796 2311 8406 met vermelding HKZ-lidgeld 2023

Gewoon lid € 10,00 - Steunend lid € 17,50 - Erelid € 25,00. Veel dank aan onze trouwe leden die spontaan betaalden.

Om papier- en portkosten te vermijden vragen wij u ons uw e-mailadres op te geven.

COPYRIGHT

Mogelijke geïnteresseerden, vrijwilligersorganisaties of verenigingen die voor één of andere publicatie onze teksten willen overnemen kunnen dit zonder probleem doen, mits ons hierover per mail in te lichten en mits bronvermelding in hun uitgave.

Commercieel gerelateerde uitgaven vallen onder het copyright